

06.2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

Допускається до захисту
Зав. кафедри пропедевтики та
медицини внутрішніх хвороб
тварин і птиці ім. В.І. Левченка
Мельник доцент. Мельник А. Ю.
(підпис, вчене звання, прізвище, ініціали)
“29” Травня 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ХАРЧОВИХ ОТРУЄНЬ
У СОБАК

Виконала Джміль Наталія Олександрівна Джміль
прізвище, ім'я, по батькові підпис

Керівник доцент Харченко А.В. А.В.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент Алексей Богданов Т.П. А.Б.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

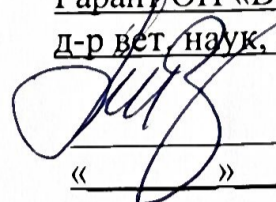
Я, Джміль Наталія Олександрівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

м. Біла Церква – 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

Затверджую

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»,
д-р вет. наук, професор

 /Рубленко М.В./
« » 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Джміль Наталії Олександрівни

прізвище, ім'я та по батькові

Тема: „Діагностика, лікування та профілактика харчових отруєнь у собак”

Затверджено наказом ректора № від

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до «1» червня 2025 р.

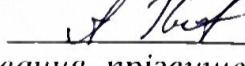
Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані : Матеріали господарської діяльності ветеринарної клініки „Прайд” м. Біла Церква Київської області.

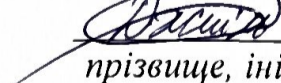
Перелік питань, що розробляються в роботі:

1. Проаналізувати сучасну наукову літературу щодо даної тематики.
2. Визначити та обґрунтувати вибір основних методів дослідження (клінічні, інструментальні, лабораторні).
3. Розробити критерії діагностики хворих тварин.
4. Обґрунтувати та розробити комплексну схему лікувально-профілактичних заходів.
5. Провести аналіз отриманих даних.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	Жовтень 2024	виконано
Методична частина	Листопад 2024 р.	виконано
Дослідницька частина	Грудень 2025 р.	виконано
Оформлення роботи	Квітень 2025 р.	виконано
Перевірка на плагіат	Травень 2025 р.	виконано
Подання на рецензування	Червень 2025 р.	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	28.06. 2025 р.	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи доцент А.В. Харченко *підпис*
вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач Н.О. Джміль *підпис*
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «13» вересня 2024 р. протокол № 3

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЗАК – загальний аналіз крові

БХАК – біохімічний аналіз крові

УЗД – ультразвукове дослідження

ЛФ – лужна фосфатаза

АсАТ – аспартат амінотрансфераз

АлАТ – аланін амінотрансфераза

ГГТ – гама глютамілтрансфераза

МСН – вміст гемоглобіну в еритроциті

МСV – середній об'єм еритроцита

Т/л – тера на літр

г/л – грам на літр

ммоль/л – мілімоль на літр

мкмЗ – мікрометр кубічний

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	3
ЗМІСТ.....	4
АНОТАЦІЯ.....	5
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	9
1.1. Етіологія, патогенез та клінічні симптоми харчових отруєнь у собак.....	9
1.2. Сучасні методи діагностики харчових отруєнь.....	18
1.3. Методи і етапи лікування харчових отруєнь у собак.....	21
1.4. Заключення з огляду літератури.....	23
РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМІВ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ	24
2.1. Матеріали і методи виконання роботи.....	24
2.2. Характеристика клініки.....	29
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
3.1. Особливості діагностики харчових отруєнь у собак.....	32
3.2. Інформативність методів діагностики харчових отруєнь.....	35
3.3. Аналіз морфобіохімічних показників крові за отруєнь.....	40
3.4. Особливості консервативного лікування харчових отруєнь.....	46
3.5. Профілактика харчових отруєнь у собак.....	47
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	49
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	57

РЕФЕРАТ

Джміль Н.О. Діагностика, лікування та профілактика харчових отруєнь у собак

Досліджено 100 собак з ознаками отруєння.

Використано методичні підходи, викладені в методичних рекомендаціях щодо виконання кваліфікаційних робіт магістрів. Застосовували методи клінічного дослідження хворих тварин, загального дослідження крові (кількість еритроцитів і лейкоцитів, лейкограма, вміст гемоглобіну, ШОЕ), біохімічного (загальний білок, альбуміни, сечовина, креатинін, глюкоза, ферментів і субстратів), хімічного та мікроскопічного сечі. Проводили інструментальне дослідження: рентгенівське, УЗД.

Встановлено, що основною причиною отруєнь є: зіпсовані продукти, неякісний корм, побутова хімія, підбирання їжі на прогулянках.

Зроблено висновок, клінічна картина отруєнь у собак була різноманітною. Блювота, діарея з кров'ю і слизом, загальна слабкість, тремор, зниження апетиту, болючість в ділянці черева, зневоднення, атаксія, субфебрильна температура на початковому етапі захворювання, яка згодом переходить в гіпотермію. Гематологічні показники характеризувалися наступними змінами: лейкоцитоз, нейтрофілія, лімфопенія, згущення крові, тромбоцитозом або тромбоцитопенією. Біохімічні показники характеризувалися підвищенням активності трансфераз, сечовини, креатиніну, фосфору, амілази. УЗД ознаки гострих отруєнь: потовщення стінки кишечника, розширення просвіту, гіперперистальтика або гіпотонія з атонією.

Одержані результати можуть бути використані практикуючими лікарями ветеринарної медицини для діагностики і лікування отруєнь.

Кваліфікаційна робота магістра містить 52 сторінки, 6 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел 40 найменувань.

Ключові слова: харчові токсикоінфекції, клостридії, кишкова інфекція, побутові хімічні засоби, отруйні речовини.

ABSTRACT

**Jmil N.O. Diagnosis, treatment and prevention of food poisoning in dogs
100 dogs with signs of poisoning were studied.**

Methodological approaches set out in the methodological recommendations for the performance of master's qualification works were used. Methods of clinical examination of sick animals, general blood test (number of erythrocytes and leukocytes, leukogram, hemoglobin content, ESR), biochemical (total protein, albumins, urea, creatinine, glucose, enzymes and substrates), chemical and microscopic urine were used. Instrumental examination was carried out: X-ray, ultrasound.

It was established that the main cause of poisoning is: spoiled products, poor-quality food, household chemicals, picking up food on walks.

It was concluded that the clinical picture of poisoning in dogs was diverse. Vomiting, diarrhea with blood and mucus, general weakness, tremor, loss of appetite, abdominal pain, dehydration, ataxia, subfebrile temperature at the initial stage of the disease, which later turns into hypothermia. Hematological indicators were characterized by the following changes: leukocytosis, neutrophilia, lymphopenia, blood clotting, thrombocytosis or thrombocytopenia. Biochemical indicators were characterized by increased activity of transferases, urea, creatinine, phosphorus, amylase. Ultrasound signs of acute poisoning: thickening of the intestinal wall, expansion of the lumen, hyperperistalsis or hypotension with atony.

The results obtained can be used by practicing veterinary medicine doctors for the diagnosis and treatment of poisoning.

The master's qualification work contains 52 pages, 6 tables, 9 figures, a list of used sources of 40 items.

Keywords: foodborne toxicoinfections, clostridia, intestinal infection, household chemicals, toxic substances.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Встановлено, що основними етіологічними чинниками харчових отруєнь в собак є вік, порода, умови утримання, незбалансована і нераціональна годівля, неуважність власників.
2. Пік захворюваності припадає на квітень-червень, та листопад-грудень, особливо в святкові дні. Найчастіше харчові отруєння проявлялись у тварин до 2 років та старше 8 років.
3. Харчові отруєння клінічно супроводжувались пригніченням, блювотою, хиткою ходою, напруженістю черевної стінки, діареєю або закрепом.
4. За харчових отруєннях спостерігаються зміни загальних і біохімічних показників крові.
5. Лікувальні заходи за харчових отруєнь можуть складатися як з амбулаторного так і стаціонарного лікування.
6. З метою профілактики харчових отруєнь у собак пропонуємо проведення інформативної роботи із власниками домашніх тварин про підбір раціону з обов'язковим дотриманням норм і правил та режиму годівлі.
7. При постановці диференціального діагнозу на харчове отруєння необхідно враховувати породні особливості, анамнез, результати лабораторного дослідження крові. В сумнівних випадках необхідно проводити УЗ-діагностику.
8. Проведення профілактики має бути засноване на визначенні причини харчового отруєння, виключення його раціону, покращення умов утримання, контроль за станом тварини при зміні раціону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Gummin D.D, Mowry J.B, Beuhler M.C, Spyker D.A, Brooks D.E, Dibert K.W, Rivers L.J, Pham N.P, Ryan M.L. 2019 Annual report of the American association of poison control centers'national poison data system (NPDS):37th annual report. Clin. Toxicol. (Phila) 2021;58(12):1360–1541. - [PubMed](#)
2. Means C, Wismer T. An overview of trends in animal poisoning cases in the United States:2011 to 2017. Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract. 2018;48(6):899–907. - [PubMed](#)
3. Curti R, Kupper J, Kupferschmidt H, Naegeli H. Von Hanf bis Schokolade:Tiervergiftungen im Wandel der Zeit eine retrospektive Aufarbeitung der Kasuistik des Schweizerischen Toxikologischen Informationszentrums (1997–2006) [A retrospective study of animal poisoning reports to the Swiss Toxicological Information Centre (1997–2006)] Schweiz. Arch. Tierheilkd. 2009;151(6):265–273. - [PubMed](#)
4. Mount M.E. Diagnosis and therapy of anticoagulant rodenticide intoxications. Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract. 1988;18(1):115–130. - [PubMed](#)
5. Tegner C, Lundgren S, Dreimanis K, Åberg A.T, Windahl U. Alpha-chloralose poisoning in cats:Clinical findings in 25 confirmed and 78 suspected cases. J. Feline Med. Surg. 2022;24(10):e324–e329. - [PMC](#) - [PubMed](#)
6. Böttcher I.C, Schenk H.C, Tipold A. Permethrin intoxication in ten cats-retrospective evaluation. Tierarztl. Prax. 2006;34(3):185–190.
7. Boland L.A, Angles J.M. Feline permethrin toxicity:Retrospective study of 42 cases. J. Feline Med. Surg. 2010;12(2):61–71. - [PMC](#) - [PubMed](#)
8. Wismer T, Means C. Toxicology of newer insecticides in small animals. Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract. 2018;48(6):1013–1026. - [PubMed](#)
9. Romano M.C, Loynachan A.T, Bolin D.C, Bryant U.K, Kennedy L, Filigenzi M.S, Puschner B, Poppenga R.H, Gaskill C.L. Fatal bromethalin intoxication in 3 cats and 2 dogs with minimal or no histologic central nervous system spongiform change. J. Vet. Diagn. Invest. 2018;30(4):642–645. - [PMC](#) - [PubMed](#)

10. Venkateskumar E, Sivaraman S, Vijayakumar G, Senthilkumar G. Successful therapeutic management of acetaminophen toxicity in a kitten. *J. Pharm. Innov.* 2020;9(4):356–358.

11. Degenhardt L, Jetschin S, Holzmann B, Fischer H, Doerfelt R. Ibuprofen intoxication in cats—a series of 10 cases. *J. Vet. Emerg. Crit. Care.* 2021;31(S1):S2–S41.

12. Janeczek A, Zawadzki M, Szpot P, Niedzwiedz A. Marijuana intoxication in a cat. *Acta Vet. Scand.* 2018;60(1):44. - [PMC](#) - [PubMed](#)

13. Herreria-Bustillo V.J, Saiz-Alvarez R, Jasani S. Suspected muscarinic mushroom intoxication in a cat. *J. Feline Med. Surg.* 2012;15(2):160–162. - [PMC](#) - [PubMed](#)

14. Dijkman M.A, Robben J.H, van Riel A.J.H.P, de Lange D.W. Evidence of a sudden increase in α -chloralose poisoning in dogs and cats in the Netherlands between 2018 and 2021. *Vet. Rec.* 2023;192(1):e2342. - [PubMed](#)

15. Oster E, Čudina N, Pavasović H, Prevendar Crnić A, Božić F, Fadel C, Giorgi M. Intoxication of dogs and cats with common stimulating, hallucinogenic and dissociative recreational drugs. *Vet. Anim. Sci.* 2023;19:100288. - [PMC](#) - [PubMed](#)

16. Lahmar R, Berny P, Mahjoub T, Ben Youssef S. Animal pesticide poisoning in Tunisia. *Front. Vet. Sci.* 2019;6:369. - [PMC](#) - [PubMed](#)

17. Herrero Y, Iannucci C, Schreiber N, Hansen B.D, Vigani A. Acute nephrotic-range glomerular proteinuria following ibuprofen intoxication in two cats. *JFMS Open Rep.* 2022;8(1):20551169221104551. - [PMC](#) - [PubMed](#)

18. Kwiatkowska M, Hoppe S, Pomianowski A, Tipold A. Reactive seizures in cats: A retrospective study of 64 cases. *Vet. J.* 2019;244:1–6. - [PubMed](#)

19. Persson H.E, Sjöberg G.K, Haines J.A, de Garbino J.P. Poisoning severity score. Grading of acute poisoning. *J. Toxicol. Clin. Toxicol.* 1998;36(3):205–213. - [PubMed](#)

20. Stern L, Schell M. Management of attention-deficit disorder and attention-deficit/hyperactivity disorder drug intoxication in dogs and cats: An update. *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 2018;48(6):959–968. - [PubMed](#)

21. Lee J.A. Emergency management and treatment of the poisoned small animal patient. *Vet. Clin. North Am. Small Anim Pract.* 2013;43(4):757–771. - [PubMed](#)
22. Zellner T, Prasa D, Färber E, Hoffmann-Walbeck P, Genser D, Eyer F. The use of activated charcoal to treat intoxications. *Dtsch. Arztebl. Int.* 2019;116(18):311–317. - [PMC](#) - [PubMed](#)
23. Groover J, Londoño L.A, Tapia-Ruano K, Iacovetta C. Extracorporeal blood purification in acutely intoxicated veterinary patients:A multicenter retrospective study (2011–2018):54 cases. *J. Vet. Emerg. Crit. Care (San Antonio)* 2022;32(1):34–41. - [PubMed](#)
24. Hackett T. Emergency approach to intoxications. *Clin. Tech. Small Anim. Pract.* 2000;15(2):82–87. - [PubMed](#)
25. Hassdenteufel E, Lehmann H, Schneider M, Moritz A. Notfalltherapie bei Vergiftungen von Hund und Katze [Emergency management of intoxications in the dog and cat] *Tierarztl. Prax. Ausg. K Kleintiere Heimtiere.* 2016;44(6):438–449. - [PubMed](#)
26. CliniPharm Clinitox. Institut für Veterinärpathologie und-toxikologie. CliniTox Klinische Toxikologie. Management von Vergiftungen beim Kleintier. 2020. [Retrieved on 08-03-2022]. Available from: <https://www.vetpharm.uzh.ch/clinitox/klt/toxtklt.htm> .
27. Bates N, Rawson-Harris P, Edwards N. Common questions in veterinary toxicology. *J. Small Anim. Pract.* 2015;56(5):298–306. - [PubMed](#)
28. Rosendale M.E. Decontamination strategies. *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 2002;32(2):311–321. v. - [PubMed](#)
29. El Bahri L. Pharm profile:Activated charcoal. *Compend. Contin. Educ. Vet.* 2008;30(11):596–598. - [PubMed](#)
30. Fitzgerald K.T, Bronstein A.C, Flood A.A. “Over-the-counter”drug toxicities in companion animals. *Clin. Tech. Small Anim. Pract.* 2006;21(4):215–226. - [PubMed](#)

31. Jardim M.P.B, Farias L.F, Cid G.C, Souza H.J. Poisoning in domestic cats in Brazil: Toxicants, clinical signs, and therapeutic approaches. *Arq. Bras. Med. Vet. Zootec.* 2021;73(1):99–107.

32. Peacock R.E, Hosgood G, Swindells K.L, Smart L. A randomized, controlled clinical trial of intravenous lipid emulsion as an adjunctive treatment for permethrin toxicosis in cats. *J. Vet. Emerg. Crit. Care (San Antonio)* 2015;25(5):597–605. - [PubMed](#)

33. Di Pietro S, Falcone A, Arfuso F, Pennisi M, Piccione G, Giudice E. Treatment of permethrin toxicosis in cats by intravenous lipid emulsion. *Toxics.* 2022;10(4):165. - [PMC](#) - [PubMed](#)

34. Khan S.A. Common reversal agents/antidotes in small animal poisoning. *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 2018;48(6):1081–1085. - [PubMed](#)

35. Neumaier K.A. Diploma Thesis. Austria: University of Veterinary Medicine Vienna; 2013. Vergiftungen bei der Katze.

36. Klainbart S, Grabarnik M, Kelmer E, Chai O, Cuneah O, Segev G, Aroch I. Clinical manifestations, laboratory findings, treatment and outcome of acute organophosphate or carbamate intoxication in 39 cats. *Vet. Rec.* 2022;191(1):e1633. - [PubMed](#)

37. Bennett A.J, Reineke E.L. Outcome following gastrointestinal tract decontamination and intravenous fluid diuresis in cats with known lily ingestion: 25 cases (2001–2010) *J. Am. Vet. Med. Assoc.* 2013;242(8):1110–1116. - [PubMed](#)

38. Richardson J.A. Permethrin spot-on toxicoses in cats. *J. Vet. Emerg. Crit. Care.* 2000;10(2):103–106.

39. Dymond N.L, Swift I.M. Permethrin toxicity in cats: A retrospective study of 20 cases. *Aust. Vet. J.* 2008;86(6):219–223. - [PubMed](#)

40. Gray A. Permethrin toxicity in cats. *Vet. Rec.* 2000;147(19):556. - [PubMed](#)